

Prohemium

Incipit psylla sup Mathii fratris Nicolai de lyra
ordinis fratrum minoru.

Quatuor facies vni Esch. j. fm q scribit beatus Grego. sup Esch. prima pte homel. in. Quia per facie vniuscuique cognoscit recte p facie noticia designat. Lex aut seu doctrina euangelica licet sit vna: qz ab vniuerso filio dei data: ad vnu sine ordiata: vt videbit inferi: tm q duplici nota

cia excellit omne alia lege data: humana: et diuina: et ideo de ipsa ante dicit: Quatuor facies vni. Ad cuius euidentia aduertendum q cuiuslibet legis puenienter sunt quatuor date pditioes. Legis. n. p. vni e vicia extirpare: mores seu act? homi ordinare: inducere ad felicitate: et plane ac lucide tradere veritate. In his aut quatuor conditionib? lex seu doctrina euangelica excellit omne alia lege diuina et humana: vt patet discurrendo p singula. Prima igit conditio legis e q dicit vicia extirpare. ad hoc em leges sunt date: vt quos puata castigatio cohibere no potuit: metu pena? q legib? infligitur a malicijs retrahant. Propter qd dicit ap. i. ad timotheu. j. ca. Lex iusto no est posita: s in iustos et non subditis: impijs et peccatoribus: scelerat? et contumacibus: patricidis et matricidis: homicidis et fornicarijs: mascululoz cocubitorib?: plagarijs medicib? et iurijs: et si qd aliud sane doctrine aduersat. In hac aut extirpatione vicioz lex humana inuenit defectiua: qz no potest pbibere oia mala. Cui? ro est: qz lex coitanti pponit ob seruanda: in coitate aut pauca inueniunt virtuosu et perfecti: et plures imperfecti et defectuosu: et ideo sicut pueris aliqua pmittunt q no pmitterent viris perfectis: ita in legib? q coitanti seruanda imponuntur: aliqua mala minoru pmittunt vt maiora eueniant: sicut lex ciuilib? meretrices in ciuitatib? pmittit: ne respu. ppter imperfecti onem multitudinis: q castitate obseruare no pot: dissensionib? q ppter libidinem insurgeret: et turbet. vñ dicit Aug? in li. de ordine: Aufer meretrices a ciuitatib?: et oia sturabis libidinib?. Verum ista mala que bono mo auferre no pot: relinqt diuio iudicio puneda. Vñ dicit aug. p. i. de libero arbitrio: Lex ista q regedis ciuitatib? fert: multa pcedit atq impunita relinqt: q p diuina pudentia vindicant. Sicut lex mosaica diuinitus data aliqua mala pmittit: sicut pmissit dare libellu repudiij: vt habet Deut. xxiij. Ne viri vxores interficerent: et tradere ad vsuram extraneis: ne fratres p. prios grauaret: vt habet Deut. xxij. Cuius ro fuit: qz lex illa fuit data iplo rudi: dure ceruicis et imperfecto: no sunt eis pmissa aliqua mala minoru: vt eueniant maiora: ppter qd saluator Math. xix. dicit iudeis de pmissi one libelli repudiij: Ad duntia cordis vestri pmissit vobis dimittere vxores vestras. Sic igit p q ta lex humana q mosaica pmittit aliqua mala: et sic q sum ad hoc e imperfecta: sed lex euangelica nullu malu pmittit: tanq perfectissima sed oia excludit et punienda pcedit: ppter quod saluator euangelicus iesus christus dicit Math. xij. Dico aut vobis q de omni vbo ociofo qd locuti fuerint homines sup terra reddent ronen in die iudicij. si de omni verbo ociofo: multo magis de ociofo et si de verbo: multo magis de facto: et sic patz p. i. vñ videt q lex euangelica pcellit omne alia lege in extirpatione maloz affectu ad legem pmet mores seu actus humanos ad bonu ordinare: vñ dicit p. i. et bi. Intentio cuiuslibet legislatoris e ciues facere bonos. In hoc quoq inuenit lex humana defectiua: qz ho no potest de secretis cordiu iudicare: et ideo no potest lex humana nisi d actibus exterioribus ordinare: vñ dicitur. j. Regu. xvj. c. Homo videt ea que patent: deus autem intuetur cor: et ideo ad legem diuina solam pertinent actus interiores ordinare. Sed et lex mosaica in

uenit in hoc defectiua: ppter qd dicit a doctozibus antiqis q lex vetus pbibebat manu no animu: et habet in glosa sup epistola ad Phil. iij. Qd dupliciter pot intelligi: vno modo erronee: et sic intelligebat doctozes iudeoz dicentes voluntate mala no esse peccatu nisi aliquo modo exeat in actu: vt p. j. Josephu. xij. li. antiq. et. Et qn arguebat ptra eos: qz scriptu est Ero. xx. Non cocupisces vxore p. tui tui. Ridebant sic: q hoc pcepto non pbibet cocupiscentia interior: s manifestatio exterior: quasi diceret: ho cocupisces. i. signa cocupiscentie n facies: vt amplex? et oscula: vel similia. Sed hoc manifeste p. j. falsum: qz actus exterior: no habet malicia vel bonitate morale: nisi in qtu pcedit ab actu interiori: qz peccatu intatu e volu. i. qd si no sit volu. i. non est peccatu. Alio mo intelligit p. i. actus verbu. i. q lex vetus pbibebat manu no animu: i. age et bene: videt q lex vet? i paucis pbibebat animu seu cocupiscentia interior: videt i vicio mechie et auaricie tm: et adhuc lz pbiberet in illis cocupiscentia: no tm trasgr. i. foribus infligebat aliquaz penam: et ideo in talibus inuenit imperfecta. Lex aut euangelica tanq perfectissima generaliter pbibet cocupiscentia mala: et cocupiscentibus indiat pena infligenda: ppter qd saluator Math. v. dicit: Audi stis qz dicitu est antiquis: No occides: qui autem occiderit frus erit iudicio. Ego aut dico vobis: qz omnis q irascit fratri suo reus erit iudicio. et eode modo dicit in alijs pceptis. Et quo p. j. q lex euangelica no soluz ordinat actus exteriores sed generalit actus interiores: et sic p. j. secudu tercio dico q ad lege pmet ad felicitate homines inducere Verum lex humana no inducit nisi ad felicitate politica que est traquillus et pacificus status ciuitatis in vita ista mortali. Ho aut fm intellectu qui est p. j. principalit: hominis immortalis est: vt dicit. r. et bi. et ideo oportet aliam felicitate extra vitam ista assignare: ad hanc aut lex diuina ordinat: qd non potest facere lex humana. per hoc em necessitas sacre doctrine omnibus doctozibus assignat qz homo ad quadam beatitudine supnaturalis ordinat: ad qua p legem sibi diuinitus reuelata diriget. Verum et in hoc lex mosaica inuenit defectiua: qz beatitudo supnaturalis no habet nisi per gratia: fm q dicit Ro. vi. Gratia dicit vita eterna. hac aut gratia lex mosaica no dabat: sed tm ad ipsam disponebat: ppter hoc dicitur ad Heb. c. vñ: Nihil ad pfectum adduxit lex. sed hanc perfectione a christo dandam expectabat fm q scribit Iobis. j. Lex per moysen data est: gratia et veritas per iesum christum facta est. ppter qd saluator in principio euangelice legis dicit: Math. iij. Penitentia agere appropinquabit enim regnu celoz. et sic patz terciu. Quarto ad legem pertinet veritate plane ac lucide tradere. cuius ratio est qz lex pponitur multitudini intelligenda et seruanda: in multitudine aut plures sunt deficientes ingenio: et pauca. subtiles et ingeniosi: ppter quod lex que multitudini pponit debet veritatem lucide ac plane tradere. In hoc autem inuenit lex humana defectiua: quia ibi inueniunt multe obscuritates et pplexitates: quod patet ppter legum multitudinem ac varietatem et mutationem: et aliquant abrogationes: vt patet intuenti iura ciuilia et canonica. Similiter in hoc deficit lex mosaica: quia in velaminibus et figuris tradit veritatem de agilibus et crededis. In cuius figura moyses velata facie loquebat ad populum: vt habetur Ero. xxxij. ppter quod dicit apostolus. j. Cor. x. Omnia in figura contingebant illis: sed lex euangelica in hoc inuenitur perfecta: quia veritas que in veteri testamento in figuris latebat occulta: per euidentiam facti facta est manifesta. In cui? signum in passione domini quando mysteria noue legis fuerunt impleta velum templi factum est in duo media: Luc. xxij. ppter quod dicit saluator: Iobis. xvj. Tenuit hora cum iam non in p. uerbis loquar vobis: sed palam de patre annuncio vobis. et sequitur: Dicunt ei discipuli: Ecce nunc palam loquaris et proverbijs nullum dicis. Et sic patet quartum videlicet q lex euangelica excedit omne alia legem in tradendo plane ac lucide veritatem. De his quatuor predictis dicitur psal. xviij. Lex domini. id est lex euangelica q

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUISBURG

Prohemium

est dñi iesu christi: Immaculata. qz nullū viciū pmittit.
Cōuertēs aias. qz act? interiores aie pfecte ordinar? t vi-
sponit: Testimonium dñi fidele. qz ad felicitatē pmissā effi-
caciter inducit: Sapiētia pñās paruul. qz veritatē capa-
bilē omib? lucide tradit. Igit? sicut p3 ex pdictis: lex euā-
gelica omnē aliā legē excellit i noticiā qdruplici: iō cōue-
niētē dicit de ipa vbi assumptū: Quatuor facies vni. qz
p faciē noticiā designat. Ad cui? vbi vltiorē intellectus
sciendū q in vbo pposito notant? quatuor cause hui? euā-
gelice doctrine: videlz causa effectiua pncipalis: subiecti-
ua seu materialis: finalis et formalis. Tres aut? pme cāe
coincidūt in idēz numero: vt patebit: ideo notant? in hoc
nomie vni: Causa aut? formalis sub facie qdruplici cū di-
cit: Quatuor facies. Ad euidētia aut? pmi aduertendū
qz vbi? siue de? incarnat? qd idē est: qz christ? est nomen
suppositi in duplici natura: diuina videlz t humana. ipē ē
causa efficiens hui? euāgelice doctrine. Quā? rō est qz in
oib? artib? videm? q architecto: p mīstros disponit ma-
teriā: sed p seipm introducit formā: sicut carpētor: p mī-
mīstros facit lignoz volationē: s p seipm ipius tom? vna
uis p paginatio ē: vt bñ. j. metaphy. Lex aut? vet? fuit di-
spōsitio ad nouā: ppter qd dicit ad Gal. in. Lex redagog?
nostr fuit in christo: t ideo h? vtrūq? testamētū sit a deo
datū: tñ vet? testamētū fuit datū ab ipō mediātib? ange-
lis: vt bñ expōse actū. vii. vbi dicit de moyse: Hic est qui
fuit in ecclesia in solitudine cū angelo qui loquebat ei in
mōte syna t cū patrib? vstris q accepit verba vite dare
vobis: qz tñ ille angelus in psona dei loquebat moyfi: iō
aliqñ nomiat angel? aliqñ dñs fm q dicit bea? grego?
.j. mora. Et quo patz q vet? testamētū dedit dñs p misse-
riū angeloz: vno actū. vii. post vba pmissa dicit iudeis:
Recepistis legē in dispositioe angeloz t nō custodistis. s
nōū testamētū dedit dñs per seipm incarnatū: ppter qd
aug. in li. de sermone dñi expōnēs illud Math. v. Et ape-
riēs os suū tē. dicit: Tūc apuit os suū qui i lege veteri ape-
riēbat ora pphetaz: t hoc ē qd dicit aplūs ad hebr. j. Mul-
tisarie multisq? modis olim deus loquēs patrib? in pbe-
tis: nouissime dicit? istis locutus est nobis in filio tē. p3
igit? q christus est causa effectiua hui? euāgelice doctrine
similit ipē est causa subiectiua seu malis. Ad cui? euidē-
tia sciendū q idē est subiectū totius sciētie t pñs sub alia
tñ rōne: qz sub rōne vniuersali est subiectū totius sciētie
sub rōne aut? determinata t pncipali est subiectū in parte:
sicut patet in pñia naturali vbi corp? mobile vniuersalis ē
est subiectū: corpus aut? mobile aiatū in li. de aia est subie-
ctū t in libris sequētib? ad ipm ita similit illud qd ē subie-
ctū in tota sacra scriptura sub rōne generali d3 assignari
p subiecto in pte ipius sub rōne determinata t specialia. De
subiecto aut? tixologic duplex est opinio: vna q christus ē
ibi subiectū sub rōne generali: t fm hoc dicēdū esset q rps
vt pmissus est subiectū in veteri testamēto. Et hoc mani-
feste p3 ex pcessu legis t pphaz: vt omnes doctores dixe-
runt q vetus testamētū nō est nisi dispositio ad christum.
Christus aut? vt pncipaliter exhibitus est subiectū in no-
uo vt p3 ex pcessu euangelicaz t aploz. Alia est opinio
de subiecto sacre scripture. s. q deus sub ratiōe deitatis in
cōmuni est subiectū sacre scripture: t p oīs sub rōne spe-
ciali est subiectū legis euāgelice: videlz deus in quātū in-
carnat? qd est idem qd christus: et sic redit ad idem cum
prima opinione. s. q christus est nomē suppositi i natura
duplici. s. humana t diuina: t ppter hoc matheus q est pmi-
mus in ordine euang. listaz intulatur euāgelium suū de xpo
tanqz de subiecto dicens: Liber generationis iesu christi
tē. Similiter t aliū euangelistē nō faciūt aliud nisi facta t
doctrinā dñi iesu christi tradere: ex quo p3 q christus est
subiectū. Tercio dico q christ? est causa finalis hui? do-
ctrine. Ad cui? euidētia pñsiderandū: q cuiuslibet sciētie
duplex est finis: vnus intrinsecus: t hic est cognitio p-
pñi subiecti: alius est finis extrinsecus: t hic ē felicitas ad
quā omnis pfectio humana aliquāter ordinatur: sic in
pposito euāgelice doctrine duplex est finis vni? intrinse-
cus qui est cognitio ipius christi emigmatica: que est p si-
dem: t habet in via. ali? est finis extrinsecus q est cogni-

tio eius clara per apertā visionē: que habet in patriā
et hoc est qd dicitur Job. ix. Hec autem scripta sunt:
vt credatis qm iesus est christus filius dei. hic est fm?
finis. sequit? Et vt credentes vitā habeatis in noie ei?
hic est secundus. Igit? p3 ex pdictis q christus ē causa
efficiens materialis t finalis hui? doctrine euāgelice: t
ideo iste tres cause cōcurrūt in vno numero: et idō bñ
designātur simul in hoc nomie vni: et de hoc pot? accipi
qd scribit pma Job. v. Di tres vnum sunt. s. efficiens
subiectū t finis. secūdo in verbo pposito tangit cā for-
malis sub facie quadruplici: cū dicit: Quatuor facies
vni. Ad cui? euidētia pñsiderandū q duplex est forma
sciētie. s. forma tractandi t forma tractatus. Forma
tractandi est modus agendi: et iste habet quatuor fa-
cies: qz qlibet euāgelista quadruplicē noticiā tradit d
christo: videlz noticiā humanitatē: que figurat in fa-
cie hominis: noticiā diuinitatis: que figuratur in facie
aquile desup ipoz: quatuor: noticiā etiā sui sacerdotij
que figurat in facie bouis qui erat animal imolatiūz
in lege: noticiā etiā sui regni: que notat in leone qui ē
rex animalū. Tūc in facie hominis noticiā sue cōuersa-
tionis t natiuitatis: in facie bouis noticiā passiois: in
facie leonis noticiā resurrectionis: in facie aquile noti-
ciam sue ascensionis: t ideo bene dicit q quatuor facies
vni. De hoc aut? potest expōni qd dicit Ezech. j. Cūqz
aspicerem aialia apparuit vna rota bñs quatuor faci-
es. ista animalia sunt quatuor euāgelista seu quatuor
euāgeliste: que aliqñ dicit? quatuor: aliqñ vni. Licet
qm matheus pncipaliter versetur circa humanitatē:
Iohes circa diuinitatē: Lucas circa sacerdotiū: Mar-
cus circa regnū: quilibet tamē ipoz ista quatuor confi-
derat. Tūc dicit beatus Grego. sup Ezech. homel. j.
Si quēras quid matheus circa incarnationē dñi sentē-
rit: hoc nimirū qd marcus lucas t iohes: et sic de alijs:
t sequit? qd quid i vno inueneris hoc simul in quatuor
recognosces. Dicit ergo: Cūqz aspicerem animalia. i.
quatuor euāgelia qz doctrina euāgelica pre alijs do-
ctrinis est intente ac diligenter cōsiderada: qz ibi con-
sistit vita fm q scribit Job. vj. Verba q ego loquor
vobis spiritus sunt t vita. propter qd dicitur Job. v.
Scrutamini scripturas in quibus putatis vos vitam
habere: quia ille sunt que testimonium perhibent te me.
Apparuit vna rota. ista rota que est circularis figure
est doctrina euāgelica in qua cōiungit finis pncipio.
scz natura humana que scribitur vltimo facta: Bñ. j.
t tamen in christo qui est subiectum huius doctrine ē
puncta ipsi deo. Item circulus est figura pfectissima
propter quod signat legem euāgelicā: in qua imper-
fectio cuiuslibet alterius legis est suppleta. Sed dicit?
habere quatuor facies propter quadruplicē noticiā
christi quam describit quilibet euāgelista: et sic appa-
ret forma tractandi. Forma autem tractatus est diui-
sio sciētie per libros partiales: ista notificatur p qua-
tuor predictas facies. Ad cuius euidētiam considerā-
dum q partes alicuius totius etherogenij debent ad
inuicem habere distinctionē: conuentionē t ordinē:
aliter nō essent ptes acti. Distinctio autē euāgelicaz
quatuor cōnetio t ordo puenienter designant in qua-
tuor faciebus pdictis. Ad cui? intellectū attendenda
est breuiter visio imaginaria Ezechielis pphete. Vi-
debat em? quatuor facies in vno corpore: ita q corp?
erat quasi rectum sicut corpus hominis habēs fm lō-
gitudinem quatuor latera vel superficies: t ideo in sū-
mitate illius corporis erant quatuor capita: in quoli-
bet latere erat vnus caput. s. caput hominis in latere vel
supficie anteriori: caput aquile in opposita. s. i. posteri-
ori pte: caput leonis in dextera: caput bouis in sinistra
Qz aut? dicit Ezech. j. Facies aquile desup ipozū qtuor
hoc est qz collū aquile ē longius: t iō caput aquile sup
eminebat alijs t per consequēs habebat quia corpus
aspectū ad quatuor partes oppositas: quia posteriora
capitum erāt pincta interiori: t anteriora seu facies
capitum erāt pminentia exteriori. similit? illo corpore

Prohemium

erant quatuor facies: et non habebant flexionem magis ad unam partem quam ad aliam: sicut si genu hominis esset flexibile et qualiter ad omnem partem indifferenter: et propter hoc dicuntur pedes eorum pedes recti: et accipit ibi pes pro tota longitudine a crure usque ad plantam pedis. Et predictus psalmus quod illud animal poterat ire ad quatuor partes oppositas sine sui conversione: quia habebat aspectum ad quatuor partes oppositas per quatuor facies: et pedes similiter flexibiles equaliter ad quatuor partes: et hoc est quod dicitur in textu: quod per quatuor partes illorum ibant: nec reuertebantur cum ambularent: quia per quatuor partes poterant ambulare sine illius corporis conversione. Et istis apparet distinctio euangeliorum: conexio et ordo eorum. Per hoc enim quod erant capita distincta: apparet euangeliorum distinctio: In capite enim hominis vel facie designat euangelium mathei: quod principaliter versatur circa humanitatem: in facie aequile euangelium Iohannis: quod describit personam diuinitatis: in facie leonis euangelium marci: quod describit personam sacerdotum: in facie leonis euangelium lucie: quod describit personam Christi sacerdotum: in facie leonis euangelium marci: quod describit personam regni: sicut supra dictus est. vel aliter in facie hominis generatio: in facie bouis passio: in facie leonis resurrectio: in facie aequile ascensio: quia licet predicta ab omnibus euangelistis considerentur: quilibet tamen illorum circa unum principaliter versatur ut supra declaratum est. Similiter in predictis faciebus tenetur conexio euangeliorum: et ideo illa quatuor capita erant in uno corpore coniuncta: et per consequens procedente una facie alie sequebantur: quia quod in uno euangelio narratur: per alia tria euangelia probatur: quia ibidem factum vel consimile narratur: sicut iohannes euangelista solus narrat illuminationem cecis nati: alij autem narrant de multis alijs cecis illuminatis: quod est ciuile potestatis. Similiter in predictis faciebus apparet ordo euangeliorum: sic enim stabat illud corpus habens quatuor facies in aspectu prophetarum: quod facies hominis erat sibi directe opposita: facies leonis ad dexteram partem illius animalis: facies autem bouis ad sinistram: caput aequile in parte posteriori: quia tamen collum aequile est longius: ideo supereminet ceteris: ideo dicitur facies aequile desuper ipsorum quatuor. Iste ergo modo ordinantur euangelia: quia primo ponitur euangelium Mathei: sicut facies hominis primo opponere aspectum prophetarum: et secundo loco euangelium marci: quia dextera pars prior est quam sinistra: et tertio euangelium lucie: et quarto euangelium iohannis: quia facies aequile erat in posteriori parte: et hoc est quod dicitur **Gech. j.** Similitudo vultus eorum facies hominis: et facies leonis a dextris ipsorum quatuor: et facies bouis a sinistris ipsorum quatuor: et facies aequile desuper ipsorum quatuor. Secundum enim ordinem euangeliorum ponitur hic ordo istarum facierum. Igitur quia euangelium mathei quod primo loco ponitur: in facie hominis figuratur: ideo de ipso potest dici: ante faciem hominis similitudo alterius hominis. homo enim est animal rationale mansuetum et ciuile: et ideo significat matheum euangelistam: qui vixit rationabiliter: mansuetus et ciuiler: non ciuilitate politica sed illa ciuilitate qua efficiuntur ciues sanctorum et domestici dei: superedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum: sicut dicit apostolus ad **Eph. ij.** Dicitur igitur ante faciem hominis: quia ante considerationem euangeliste mathei sicut obiectum proprium est posita similitudo alterius hominis. id est christi: cuius proprie considerat humanitatem: et bene dicitur christus alter homo: quia fuit alter ab omnibus alijs hominibus: quia omnes alij processerunt de radice peccati: iste autem solus innocens: per quem ad iustitiam sunt alij reducti: sicut quod scribitur ad **Ro. v.** Sicut per unius hominis inobedientiam peccatores constituti sunt multi: sic in obediencia iusti constituentur multi: hic in presenti inchoatiue per gratiam et in futuro per gloriam que est gratia consummata.

Explicit prohemium.

Incipit epistola beati hieronimi ad damasum papam in quatuor euangelistas.
Satissimo pape Damaso: hieronymus
Mouit opus me facere cogis ex veteri: ut per exemplaria scripturarum toto orbe dispersa: quasi quidam arbitri sedeant: et quasi inter se variant que sunt illa que cum greca presentiant veritate decernant.
Pius labor: sed periculosa presumptio iudicare te ceteris: ipsum ab omnibus iudicandum senis mutare linguam: et canescere mundum ad initia retrahere paruulorum. Quis. n. vetus pariter et indoctus: cum in manus volumine assumpsit: et a salina quam semel imbibit viderit discrepare quod lectitatum non statim erumpat in vocem me fallarium: me clamans esse sacrilegum qui audeat aliquid in veteribus libris addere mutare: corrigere. Aduersus quam iudicia duplex causa me solat: quod tu qui sumus sacerdos es fieri iudex: et verum non esse quod variat etiam maledicorum testimonio probatur. Si. n. latinis exemplaribus fides est adhibenda: rideant quod tot sunt exemplaria pene quot codices. Si autem veritas est quod a veteribus: cur non ad grecam originem reuertentes: ea que vel a viciosis interpretibus male dicta: vel a presbiteribus imperitis emendata pueris: vel a librariis dormitantibus aut addita sunt: aut mutata corrigimus. Neque vero ego te veteri disputo testis: quod a septuaginta senioribus in grecam linguam versus: tertio gradu ad nos versus peruenit. Non quod quod aquila: quod symmachus sapienter: quod theodotius inter nouos et veteres medicos incedat. Sit illa vera interpretatio: quam apostolus probauerunt. De nouo nunc loquor testis: quod grecum esse non dubium est: excepto apostolo mattheo: qui primus in iudea euangelium christi hebraice et grece edidit. Hoc certe cum in greco fonte discordat: et diuersos riuulorum tramites ducit: uno te fonte quod est. Premitto eos codices quos a luciano heretico non occupatores paruulorum hominum asserit pueris peritio: quod vtiq; nec in veteri instrumentis per septuaginta interpretes emendare quod licuit: nec in nouo profuit emendasse: cum multarum gentium linguas scriptura ante translata doceat falsa esse que addita sunt. Igitur hec presbiteri presbiteri cula pollicetur quatuor tantum euangelia: quorum ordo est iste: matheus marcus: lucas: iohannes codicum grecorum emendata collatio: sed veteres que ne multum a lectiois latine consuetudine discreparet: ita calamo ipauimus ut his tantum que sensum videbant mutare: correctis reliquis manere pateremur ut fuerant. Canonem quod quod euangelii cesariensis episcopi alexandrinum secutus. amonimus in decem numeris ordinavit: sicut in greco habent expressum. Quod si quis de curiosis voluerit nosse que in euangelis vel eadem vel vicina vel sola sit eorum distinctio cognoscet. Magnus siquidem hic in nostris codicibus error ioleuit: dum quod in eadem re alij euangelista plures dixit in alio: quia minus putauerunt addiderunt: vel dum eundem sensum alij aliter expresserunt: ille qui unum et quatuor primum legerat ad eorum exemplum ceteros quod effrauerunt.